

VM-ONDERWIJS
EEN TUSSENBALANS

Inhoudsopgave:

1. Inleiding/Leeswijzer	pag. 1
2. VM-onderwijs: waar hebben we het over?	" 2
3. Kort historisch overzicht	" 4
4. Algemene uitgangspunten voor VM onderwijs	" 7
5. Procedures	" 9
6. Opmerkingen per onderdeel	" 14
Bijlage 1.	" 21

Paul van Soomeren,
Bureau Criminaliteits-
preventie Van Dijk en
Van Soomeren B.V. i.o.
Amsterdam, Muiderberg,
30 april 1984

1984/6

Voorwoord

Deze notitie is in opdracht van de Landelijk Coördinator VM door Bureau Criminaliteitspreventie vervaardigd.

De opdracht was om een drieluik over VM onderwijs te maken: terugblik, huidige situatie, toekomstperspectief.

Met nadruk moet opgemerkt worden dat de meningen die in deze notitie geventileerd worden, strikt persoonlijke meningen van de schrijver zijn.

We hebben deze notitie gegoten in de vorm van een discussie-stuk met als doelgroep het LBVM.

Toch zou o.i. deze notitie -na een eventuele revisie- een bredere doelgroep en een meer omvattend doel kunnen dienen. In de kiem is in deze notitie n.l. een nieuw "VM onderwijsbeleidsplan" aanwezig.

Komt het ooit tot zo'n beleidsplan dan zou de doelgroep van dat plan ook de RCVM vergadering, de Rechercheschool en de onderwijs-beleidsafdelingen van Biza en Justitie moeten omvatten.

Paul van Soomeren
Bureau Criminaliteitspreventie
Van Dijk en Van Soomeren B.V. i.o.
Amsterdam, Muiderberg
30 april 1984

1. Inleiding/leeswijzer

Deze notitie over VM-onderwijs is als volgt opgebouwd:

- In par. 2 wordt allereerst vastgesteld wat onder "VM-onderwijs" verstaan moet worden. Dat gebeurt aan de hand van de verschillende doelgroepen die bij VM-onderwijs onderscheiden kunnen worden.
- In par.3 volgt een historische schets over hetgeen tot nu toe op het terrein van VM-onderwijs bereikt en niet bereikt is.
- Par.4 geeft de 5 belangrijkste algemene uitgangspunten die bij VM-onderwijs van belang zijn.
- De procedures die tot nu toe bij het opzetten en geven van (een belangrijk deel van) VM-onderwijs ontwikkeld zijn, kan men in par. 5 vinden.
- In par. 6 bespreken we tenslotte per doelgroep een aantal specifiek op de desbetreffende doelgroep betrekking hebbende uitgangspunten, problemen en toekomstperspectieven.

Het is niet alleen beleid wat de klok slaat.....er moet ook nog een beetje gewerkt worden. Daarom besluiten we deze notitie met een bijlage waarin kort het hoognodige LBVM onderwijswerk wordt opgesomd.

2. VM-onderwijs: waar hebben we het over?

Het begrip "VM-onderwijs" is een verzamelnaam, waar heel wat activiteiten onder vallen.

Om enige duidelijkheid te scheppen, zullen we daarom in deze paragraaf het begrip VM-onderwijs uiteenrafelen. Dit is het eenvoudigst te doen door te kijken naar de verschillende doelgroepen.

Alleenreerst kan een hoofdonderscheid gemaakt worden tussen:

1. VM-functionarissen: alle functionarissen die op lokaal of regionaal niveau full-of parttime met VM belast zijn en die als zodanig zijn aangewezen ingevolge de Regeling Politieële Misdadaadvoorkoming

2. Overige politiefunctionarissen.

Met dit onderscheid zijn we er echter nog niet:

ad 1: De groep VM-functionarissen kan op zijn beurt weer uiteengelegd worden in:

- Lokale ambtenaren VM (AVM): een groep van ongeveer 160 mensen
- Regionale functionarissen VM (RF): Binnen deze groep onderscheiden we:
 - . De regionaal coördinatoren (RCVM)
 - . De regionale ambtenaren technopreventie (RATP)
 - . De regionaal algemeen preventie adviseurs (RAPA)

Apart kan hier ook nog genoemd worden:

- . de groep van ongeveer 20 regionale administratieve krachten (RAK)

Elke regionale doelgroep omvat thans ongeveer 20 mensen (max.23).

ad 2: Voor wat betreft de groep overige politiefunctionarissen kan een bijna eindeloze opsomming van bestaande opleidingen gegeven worden. We beperken ons tot de belangrijkste:

- De (herziene) primaire opleidingen (HPO), inclusief de NPA
- De opleiding voor hogere ambtenaren.

In een notedop samengevat is het probleem waar we voor staan: hoe geven we VM-onderwijs aan al deze doelgroepen?

Nu kan onderwijs in verschillende vormen gegeven worden. In het kader van deze notitie is het volgende onderscheid van belang:

- themadagen; het woord zegt het al: een dag waarop VM kennis of-vaardigheden worden overgedragen of uitgewisseld
- opleidingen of cursussen; dito, maar dan in een aantal (minimaal 3) aaneengesloten dagen.

Een opleiding/cursusvorm die hierbij nog apart genoemd kan worden is de bijscholings-of applicatiecursus.

Daarbij worden reeds aanwezige kennis en/of vaardigheden verder uitgediept of up to date gebracht. Het verschil tussen opleiding en bijscholing is echter zeer gradueel

- geïntegreerd onderwijs; hierbij wordt geen aparte plaats voor VM ingeruimd in de zin van "een uur, een dag of een week VM", maar wordt op de daarvoor geschikte momenten gerefereerd aan - en nader ingegaan op - VM.

Als we ons de eerder genoemde doelgroepen voor VM-onderwijs in de herinnering terugroepen, zal het duidelijk zijn dat aparte opleidingen/cursussen het beste passen bij de diverse groepen VM functionarissen en dat het geïntegreerde onderwijs het beste past bij de overige politiefunctionarissen (immers: "preventieve criminaliteitsbestrijding is een facet van het takenpakket van iedere politiefunctionaris"; Oriënteringsnota pag.23, onderstreping PvS). Themadagen zijn als onderwijsvorm voor zowel VM-funtionarissen als voor overige politie-functionarissen toepasbaar.

3. Kort historisch overzicht

Het eigenlijke begin van het VM-onderwijs, zoals we dat thans kennen, moet eind 1978 gedateerd worden. Toen werd door de Rechercheschool te Zutphen de eerste Misdaad Preventie cursus (MP) georganiseerd. De aanvankelijk 2 weken durende MP-cursus, is ondertussen al weer 14 keer gegeven (ongeveer 16 deelnemers per keer) en duurt thans 3 weken. De MP cursus heeft zich ontwikkeld tot de VM basiscursus. Het gevolgd hebben van deze cursus is tevens een eis voor deelname aan andere VM cursussen.

Cursisten zijn merendeels lokale of regionale VM-functionarissen. In principe staat de cursus echter open voor alle belangstellende politiemensen.

In 1982 kwam het VM onderwijs in een duidelijke stroomversnelling. De toen op gang komende snelle instroom van regionale VM-functionarissen maakte het noodzakelijk dat voor deze doelgroepen aparte cursussen georganiseerd werden, waarin - specifiekier dan in de "breed" opgezette MP cursus mogelijk was - speciaal ingegaan kon worden op de problemen waar de regionale functionarissen in hun (spiksplinternieuwe) functies mee te kampen hadden.

De kennis en vaardigheden waar de regionale functionarissen behoefte aan bleken te hebben, verschilden per doelgroep: techno voor de RATP, management-achtige onderwerpen voor de RC en nogal algemene onderwerpen voor de RAPA.*

Toch waren er ook een paar onderwijswensen die uit alle 3 de doelgroepen naar voren kwamen: bijvoorbeeld voorlichting en evaluatie.

Naast de regionale stroomversnelling die in 1982 optrad, ontstonden in die tijd ook nieuwe ideeën over het VM onderwijs voor lokale ambtenaren VM. Het gevoel bestond dat oud MP-cursisten wel eens behoefte zouden kunnen hebben aan bijscholing. De achtergrond was simpel: VM kennis slijt snel, voor je het weet raak je achterop. Tekenend in dit opzicht is dat de MP cursus in de loop der jaren met een week is uitgebreid en dat daarnaast uit deze cursus "versleten" onderwerpen verdwenen en dat nieuwe onderwerpen verschenen.

*. Opvallend is dat qua onderwijswensen het "RAPA vakgebied" tot op heden nog geen tekenen van specialisatie vertoont.

Oud MP-cursisten zouden dus best enige "opdatering" van hun kennis kunnen gebruiken.

Om te bezien of er onder oud MP-cursisten inderdaad behoefte bestond aan bijscholing (en zo ja: welke onderwerpen), werd in 1982 aan alle oud MP-cursisten een enquête gestuurd. Een op het eerste gezicht simpele klus die echter bij nader inzien zeer bewerkelijk bleek, omdat veel oud cursisten intussen van standplaats veranderd waren. Deze wijze van doelgroep analyse lijkt dan ook niet voor herhaling vatbaar.

Hoe het ook zij, de resultaten van de enquête bleken interessant en bruikbaar.

Onder oud cursisten bleek inderdaad grote behoefte te bestaan naar VM applicatie-cursussen.

Eind '82 en begin '83 zijn vervolgens enkele applicatie cursussen gehouden. Deze werden door LBVM medewerkers opgezet en gegeven, hetgeen bij nader inzien misschien een te grote personele LBVM-inspanning betekende.*

Op het gebied van VM-onderwijs was -zeker in 1982- zoveel werk aan de winkel dat heel bewust keuzegemaakt moesten worden over wat wel en wat niet aangepakt kon worden. Besloten werd het zwaartepunt te leggen bij de opleidingen voor VM-functionarissen.

De integratie van VM in de opleidingen voor overige politiefunctionarissen is hierdoor enigszins blijven liggen. Pas in 1983 werd dit werk structureel aangepakt door de instelling van een werkgroep "VM en primaire opleidingen". Deze werkgroep bestond uit regionale VM functionarissen en het secretariaat en voorzitterschap berustte bij het LBVM. Overigens zijn de resultaten van deze werkgroep niet bepaald spectaculair te noemen: er werd een lesbrief geproduceerd en er werden afspraken gemaakt over wie als contactpersonen tussen PPO's en de VM wereld zouden optreden.

Mede door het vertrek van Van Soomeren bij het LBVM is het nooit helemaal duidelijk geworden of deze werkgroep nu is opgeheven of niet. Vervolg activiteiten zijn echter niet te melden.

*. Overigens was er sprake van regionale assistentie. Enkele VM-functionarissen verzorgden cursus onderdelen (dit mede n.a.v. de welbekende RC/USA trip).

Op de activiteiten m.b.t. de integratie van VM in de opleidingen voor overige politiefunctionarissen na, is er toch vanaf 1982 heel wat tot stand gebracht op het terrein van VM onderwijs.

Naast de totstandkoming van cursussen is daarbij misschien nog wel het allerbelangrijkste dat tussen Rechercheschool, LBVM en externe onderwijsdeskundigen in alle harmonie een aantal procedures en uitgangspunten zich hebben ontwikkeld aan de hand waarvan in de komende jaren nog tal van VM onderwijs activiteiten opgestart kunnen worden.

Een groot deel van deze procedures en uitgangspunten is tot op heden echter vrij impliciet gebleven.

Het verdient daarom aanbeveling om een tussenbalans op te maken en de resultaten in deze notitie vast te leggen.

Allereerst gaan we in op de uitgangspunten (par.4), daarna komen de procedures aan bod (par 5).

4. Algemene uitgangspunten voor VM onderwijs

Het is moeilijk om algemene uitgangspunten te formuleren die voor al het VM onderwijs opgaan. Per doelgroep liggen de zaken vaak net weer even anders. We zullen daarom in paragraaf 6 per doelgroep meer specifieke uitgangspunten geven.

Toch kunnen als richtingaanwijzer de volgende 5 algemene uitgangspunten genoemd worden:

1. Onderwijs is niet zaligmakend.

Maar al te vaak wordt de invloed van onderwijs overschat. We moeten er vanuit gaan dat met onderwijs heel moeilijk bepaalde houdingen, ingesleten procedures en machtsverschillen veranderd kunnen worden. Daarbij: onderwijs is slechts één van de vele middelen om mensen iets te vertellen of te leren.

2. Constant scholingsmodel

VM is een nog nauwelijks ontgonnen gebied. Ontwikkelingen en aanpakken ontstaan en verdwijnen (soms) weer met grote snelheid. Kennis en vaardigheden op VM gebied zijn dientengevolge aan een grote slijtage onderhevig.

Het VM onderwijs zal zich hierbij aanmoeten passen. Er zullen daarom steeds weer nieuwe cursussen of cursusonderdelen ontwikkeld en gegeven moeten worden. Alleen op die manier kan VM onderwijs een rol blijven spelen in het overdragen, verspreiden en initiëren van VM ontwikkelingen.

Een permanente educatie per doelgroep is dus vereist.

3. Oog voor de doelgroep(en)

Een niet gemotiveerde groep cursisten onderwijs geven, is nauwelijks effectief. Als reeël met de (onderwijs) wensen van cursisten rekening gehouden wordt, zal dat motiverend werken en zal het onderwijs dus meer effect sorteren. Daarnaast kan -zeker gezien de snelle ontwikkelingen waar we het bij het vorige uitgangspunt al over hadden- veelal de doelgroep zelf het beste bepalen waar ze iets aan hebben en waaraan niet.

Dit alles pleit ervoor om in ieder geval rekening te houden met de onderwijswensen van cursisten, maar hen tevens zoveel mogelijk te laten meedenken en participeren bij het opzetten en geven van cursussen.

4. *Praktijk gericht onderwijs*

Dit punt hangt sterk met het voorgaande samen. Te allen tijde moet vermeden worden om over de hoofden van cursisten heen te praten. VM speelt zich in de concrete wereld af en cursisten verwachten dan ook concrete hulp van het onderwijs voor de problemen en vragen waar ze mee zitten.

Dit uitgangspunt impliceert dat bij VM onderwijs relatief veelvuldig gebruik gemaakt moet worden van realistische of reële cases en dat "zelf doen" (ervaringsleren) zo frequent mogelijk wordt toegepast.*

5. *Duidelijk afbakenen verantwoordelijkheden/uitbesteden*

In tegenstelling tot de 4 voorgaande uitgangspunten, die vooral betrekking hebben op de inhoud van het VM onderwijs, is er hier sprake van een puur procedureel punt.

- Bij het opzetten en geven van VM onderwijs spelen diverse instanties een rol: de onderwijsgevende instantie (voor onderwijs aan VM functionarissen: de Rechercheschool), het LBVM en eventuele externen. Het is van het grootste belang dat precies duidelijk is "wie wat, wanneer doet". Het verdient aanbeveling om dit ook schriftelijk vast te leggen.
- Bij zowel het LBVM als bij de belangrijkste VM onderwijsgevende instantie: de Rechercheschool, is sprake van een bijna chronisch gebrek aan menskracht. Alleen daarom al verdient het aanbeveling om steeds te trachten zoveel mogelijk werk uit te besteden. Zo is bijvoorbeeld het houden van een doelgroep-analyse bij het opzetten van een cursus, het inhoudelijk invullen van een cursus en het geven van een cursus, heel goed uitbestedbaar.

Uitbesteding kan overigens zowel intern (binnen de VM organisatie; dus b.v. regionale functionarissen doen onderwijswerk t.b.v. AVM) als extern plaatsvinden. Zodra er van uitbesteding sprake is, wordt het duidelijk afbakenen van verantwoordelijkheden en taken echt absolute noodzaak. Toezicht zal tijd vergen, contractuele vastlegging is noodzakelijk.

*. Een speciale vorm -die bij VM nog niet is toegepast, maar die wel fraai in dit uitgangspunt past- zou kunnen bestaan uit het organiseren van speciale themadagen waarop ervaringen - bijvoorbeeld over projecten m.b.t. delict x - worden uitgewisseld (vgl. de recherche "ervaringsdagen")

5. Procedures

5.1. Algemeen

De procedures die we in deze paragraaf zullen samenvatten, hebben alleen betrekking op de opleidingen van VM-functionarissen. Bovendien is de MP cursus hier niet relevant. In concreto komen hier dus procedures aan de orde die betrekking hebben op het opzetten en uitvoeren van de 3 typen regionale VM opleidingen en de applicatiecursussen.

Bovendien beperken we ons tot de procedures die van belang zijn voor de relaties die bestaan tussen de Rechercheschool (RS), het LBVM en externe deskundigen.

Tenslotte nog één inperking: bij de beschrijving van de procedures nemen we een LBVM perspectief in. We beschrijven en definiëren de procedures, uitgaande van het LBVM en slechts tot zover als de procedures voor het LBVM van belang zijn.

5.2. De grote lijn

In de grote lijn verloopt de procedure bij de totstandkoming van een cursus voor VM functionarissen als volgt:

(N.B. in 5.4. zullen de onderstaande stappen in de vorm van een 8-staps draaiboek precieser uitgewerkt worden).

1. De desbetreffende doelgroep formuleert een onderwijswens. Meestal gebeurt dit overigens n.a.v. een suggestie van de kant van het LBVM.
2. Het LBVM werkt de wens uit en zoekt er (veelal externe) docenten bij. Daarbij houdt het LBVM de RS op de hoogte van de ontwikkelingen.
3. Vervolgens wordt een koppeling tussen docenten en doelgroep bereikt. Beiden werken de ideeën uit totdat er een concrete cursusopzet ligt. We noemen dit: de door de docenten uitgevoerde doelgroepanalyse.

Deze stap speelt zich af onder leiding van het LBVM. De RS participeert in deze stap en toetst de plannen m.n. voor wat betreft de randvoorwaarden (aantal cursUSDagen, aantal subgroepen, periode etc).

4. In bilateraal overleg tussen RS en LBVM wordt de cursus daarna verder in de organisatorische kannen en kruiken gegoten. Het LBVM speelt daarbij hoogstens nog de rol van belangenbehartiger voor alle VM functionarissen (beste periode, afweging wat moet vervallen als de RS-capaciteit te beperkt blijkt).

5. De verdere verantwoordelijkheid berust vanaf dat moment geheel bij de RS. Die nodigt docenten en cursisten uit, verzorgt financiën, lost de dagelijkse problemen op, etc.

Het LBVM gaat niet verder dan het VM-veld informeel mededeling te doen over de geplande cursussen (op dit informele informatie-circuit komen we in 5.3. nog terug).

Het LBVM verklaart zich in ieder geval niet ontvankelijk voor problemen in de sfeer van: "kan ik van sub-groep ruilen", "mijn chef heeft me niet opgegeven" e.d. Het regelen en oplossen van deze zaken berust bij de RS.

De voorgaande procedure is in de afgelopen jaren geleidelijk tot stand gekomen en heeft zijn werkbaarheid ruim bewezen. Slechts in stap 5 van de procedure deden zich soms problemen voor. Daar moet dan ook nog op ingegaan worden:

5.3. Problemen in procedure-stap 5

Als een cursus tot stand komt moet aan het veld (=VM functionarissen en de chefs die beslissen over het onderwijs) medegedeeld worden dat een cursus aangeboden zal worden en dat men erop in kan schrijven. Dat gebeurt in de algemene convocatie die de RS elk jaar (+ zomer) uitbrengt: een dik boekwerk waarin alle RS cursussen voor het daarop volgend jaar kort omschreven staan. Bij de algemene convocatie (die aan alle korpsschefs en de AI toegezonden wordt) bevinden zich inschrijfformulieren die (door chefs) ingevuld en aan de RS geretourneerd moeten worden.

Komt een naam niet op zo'n formulier te staan, dan valt men uit de onderwijsboot.

Op het punt van inschrijving ontstaan nogal eens problemen:

Het komt herhaaldelijk voor dat VM functionarissen niet ingeschreven worden of dat functionarissen ingeschreven worden op verkeerde cursussen.

Om dit probleem enigszins te ondervangen, wordt naast de formele cursusaankondigingsweg (RS→chefs) ook een informele weg bewandeld. Het LBVM deelt direct aan elke regionale doelgroep mede wanneer welke cursussen voor hen georganiseerd worden (dit gebeurt via RCVM vergadering en -als extra- via RATP en RAPA overleg). Tevens waarschuwt het LBVM betrokkenen dat de convocatie bij hen "ergens"

in de lijnen zit en dat ze zich moeten inschrijven.

Voor de lokale doelgroep loopt het informele circuit via de RCVM-vergaderingen en het regionaal werkoverleg naar de AVM.

Daarnaast dient elke RC als een (onderwijs) belangenbehartiger voor "zijn" AVM op te treden. D.w.z. zorgen dat AVM ingeschreven worden op de MP- of een applicatiecursus.* (dit laatste indien gewenst)

M.b.t. het informele circuit zoals dat in het voorgaande uit de doeken is gedaan, moet nog een detailopmerking gemaakt worden.

De informele weg kan door het LBVM pas echt bewandeld gaan worden nadat de RS haar algemene convocatie heeft doen uitgaan.

Het LBVM staat echter niet op de "convocatie-verzendlijst" van de RS. Dat gaf in het verleden nog wel eens problemen en onnodige vertragingen.

De A.I. krijgt de convocatie wèl direct. Aangezien de VM-man van de AI tevens het landelijk RCVM secretariaat bemand, lijkt het het meest efficiënt om deze persoon de verantwoordelijkheid te geven voor het lossen van het startschot van de "informele circuit-marathon". Dit impliceert:

- genoemde bemachtigt op de AI de convocatie, draait een copie van de relevante delen
- draagt zorg voor mededeling aan RCVM
- draagt zorg voor mededeling aan LBVM winkels techno en socio (die het verder weer doorgeven aan "hun" regionalen).

5.4. Draaiboek

Zoals al eerder gezegd, is het van groot belang dat RS en LBVM precies weten "wanneer, wat moet gebeuren".

Het volgende draaiboek kan daarbij goede diensten bewijzen.

*. Speciaal voor de MP cursus, is het van belang dat men officieel bij de RS op de (wacht)lijst staat. Dat impliceert weliswaar niet dat men direct aan de beurt is. Het heeft wel consequenties voor het aantal MP-cursussen dat georganiseerd wordt in een jaar: hoe langer de wachtlijst, des te duidelijker dat er veel belangstelling is, des te groter de kans op meer MP cursussen. Als men niet officieel op de MP-wachtlijst van de RS staat, telt men niet mee (hierover bestaan nogal wat misverstanden!).

Stel: In jaar N moeten er cursussen komen voor de doelgroepen A, B, C, en D.

De procedure ziet er dan als volgt uit:

<u>Stap</u> <u>nr</u>	<u>Jaar en/of maand</u>	<u>Taak (alleen LBVM taken!)</u>
1	N-2	Inventariseren onderwijswensen bij A, B, C en D
2	Dec. N-2	Aantal cursussen, globale titel, globale omvang (dagen) moet bekend zijn
3	Uiterlijk Jan. N-1	Overleg met RS, zorgen dat de geplande cursussen op de begroting van de RS komen
4	Jan. tot Mei N-1	Cursussen ietsje nader uitwerken (onderwerp afbakenen, hoofddoel formuleren)
5	Mei N-1	Zorgen dat de cursussen in de algemene convocatie van de RS aangekondigd worden
5a	Ongeveer Aug. N-1	RCVM vergad. op de hoogte brengen van de inhoud van de uitgebrachte convocatie (=het informele kanaal)
6	Mei tot Okt. N-1	Cursus opzetten (doen) maken
7	Okt. tot Nov. N-1	Zorgen dat de (nu zeer concreet uitgewerkte) cursussen, precies op data gepland worden (overleg met RS)
7a	Dec. N-1, of Jan. N	Aan de RCVM het preciese VM-cursusprogramma en de data (informeel) mededelen.
8	Jan. t/m Dec. N	Eventuele vragen van RS en/of docenten oplossen (dagelijkse zaakjes), zelf cursussen meedraaien of mede doceren.

5.5. Noodprocedures

Een goed systeem heeft altijd tenminste één back-up systeem.

Als, om wat voor reden dan ook, de procedures zoals die in het voorgaande geschetst werden niet gevolgd kunnen worden, bestaat nog de mogelijkheid om cursussen op het laatste nippertje te organiseren. Een cursus wordt dan niet in de algemene convocatie aangekondigd, maar de zaak wordt (daarna) per (RS) brief aangekondigd. Bij de eerste regionale cursussen is een paar keer zo gewerkt. Het kost echter veel meer tijd en werk en het is dus niet efficiënt.

Als "ultimate back-up" bestaat tenslotte nog de mogelijkheid om een cursus direct door het LBVM te laten organiseren (al dan niet gebruikmakend van de hotel en zalen capaciteit van de RS). Dit brengt echter erg veel organisatorische (m.n. financiële) rompslomp met zich mee. Weliswaar is het één keer zo gedaan (1e ITV cursus voor RCVN), maar als het even kan, moet voor deze mogelijkheid niet geopteerd worden.

6. Opmerkingen per onderdeel

6.1. Algemeen

In deze paragraaf willen we voor de diverse onderdelen waaruit het VM onderwijs bestaat nog een aantal opmerkingen maken.

Bij onze opmerkingen kan men 3 aspecten onderscheiden: uitgangspunten, problemen en toekomstperspectieven.

Veelal hangen deze 3 aspecten echter zo nauw met elkaar samen dat ze niet goed te scheiden zijn.

6.2. VM onderwijs voor overige politiefunctionarissen

Uitgangspunten:

- VM moet zoveel mogelijk geïntegreerd worden in bestaande opleidingen. Een dag VM (meestal op het eind van de opleiding) is geen gewenste eindsituatie.
- Naast integratie van VM in de opleidingen dient tevens meer aandacht besteed te worden aan onderwijs/voorlichtingsactiviteiten binnen de korpsen. We komen hier op het terrein van Interne Voorlichting. Dit laatste begrip wordt tot op heden echter nogal beperkt opgevat: eenmalig aan alle collega's vertellen wat VM is. Een uitbreiding van het begrip Interne Voorlichting lijkt ons nastrevenswaardig. Meerdere themadagen (= constant scholingsmodel) gekoppeld aan uit te voeren of uitgevoerde VM projecten (= praktijkgericht onderwijs) zouden mogelijk hiervoor een interessante mogelijkheid vormen.

Problemen/toekomstperspectieven:

In een zin samengevat is het probleem dat beide uitgangspunten thans nog toekomstperspectieven zijn.

- Voor wat betreft de integratie van VM in politieopleidingen is nog het volgende van belang:
 - . VM zal aan de scholen "verkocht" moeten worden
 - . Doelgroep zijn daarbij in de eerste plaats de docenten
 - . VM contactpersonen kunnen hierbij een belangrijke rol spelen
 - . VM kennis en materiaal dat door docenten in het onderwijs direct gebruikt kan worden en waar behoefte aan bestaat, zal gemaakt en aangeleverd moeten worden.
- Op het gebied van Interne Voorlichting zal proefondervindelijk (goed geëvalueerde pilot projecten) bekeken moeten worden of -en zo ja, hoe- "korpsonderwijs" over VM nuttig en mogelijk is.

6.3. Onderwijs voor lokale VM functionarissen

6.3.1.: MP cursus

Uitgangspunten:

- De MP cursus is en blijft de VM basiscursus die in principe door iedere VM functionaris gevolgd behoort te worden.
- Daarnaast zou het toch ook een goede zaak zijn als meer "niet-met-VM-belaste- politiefunctionarissen", door middel van het volgen van de MP cursus, kennis over VM zouden opdoen.

De doelgroep voor de MP cursus blijft echter in eerste instantie de AVM.

Problemen:

De problemen rond de MP cursus zijn relatief gering. Desondanks hierbij twee punten:

- Het is de vraag in hoeverre alle AVM de MP cursus inderdaad gevolgd hebben. De RC's zullen hierop bij de diverse chefs moeten aandringen. Van het grootste belang is dan wel dat steeds bij de RS afgescheckt wordt op een AVM die zegt op de lijst gezet te zijn ook inderdaad echt op de wachtlijst staat,
- Een tweede punt is ingewikkelder en heeft betrekking op het goed up to date houden van de MP cursus.

We moeten goed beseffen dat de cursus historisch gegroeid is. Weliswaar is soms wat dor hout gerooid en zijn elders nieuwe takken gegroeid, maar of de boom in zijn geheel misschien scheefstaat en of de boom nog aan zijn doel beantwoord, is eigenlijk nooit stelselmatig bekeken. Dat is ook logisch want zo iets zou een erg omvangrijke evaluatie vereisen (bepalen einddoel, subdoelen per docent achterhalen, oud cursisten interviewen, technosocio-, en algemene VM deskundigen hun oordeel laten geven, etc.) Een begin van zo'n soort evaluatie is onlangs gemaakt (Rein Meijer het hele techno-deel), maar wat daarmee gebeurt en wat er verder nog gebeurt, is onduidelijk.

Een en ander mondt uit in het volgende toekomstperspectief.

Toekomstperspectief:

Nu de VM organisatie geleidelijk definitief ingevuld is, en aangezien de MP cursus in de komende jaren de VM basiscursus zal blijven, verdient het aanbeveling om de huidige MP cursus in zijn totaliteit te evalueren. Als dit afgerond is, dient er tevens voor te worden zorg-

gedragen dat een nauwere organisatorische link gelegd wordt tussen de VM organisatie en de MP cursus. Dit zou mogelijk zijn door de oude MP begeleidingscommissie weer nieuw leven in te blazen.

De commissieleden zouden dan echter met name uit landelijk en regionaal VM niveau gerecruteerd moeten worden. Let wel: zo'n commissie kan gevraagd en ongevraagd advies geven aan het hoofd bijzondere opleidingen van de RS.

Van de kant van de RS kan de commissie ook om advies, en voor het uitvoeren van bepaalde taken gevraagd worden. De eindverantwoordelijkheid blijft bij de RS liggen!

6.3.2.: De applicatiecursussen:

Uitgangspunten:

- De applicatie cursus is een essentieel en onmisbaar element bij het onderwijs (volgens het constante scholingsmodel) van lokale VM functionarissen.
Het instituut applicatie cursus dient daarom gehandhaafd te blijven. Dat lijkt echter alleen mogelijk als een paar problemen uit de weg geruimd worden.

Problemen:

Er zijn bij de applicatie cursussen twee grote problemen

- De grote werkdruk die vastzit aan het opzetten en geven van een applicatiecursus. Deze werkdruk komt vooral neer op het LBVM.
De grote werkdruk wordt mede in de hand gewerkt door het volgende punt
- De doelgroep voor de applicatiecursussen (= alle oud MP cursisten) is zeer moeilijk direct bereikbaar. Ten eerste heeft dit tot gevolg dat het nagaan van de opleidingswensen (welke cursussen? welke onderdelen in een cursus? welke onderwijsmethode?) erg moeilijk is. Ten tweede heeft het tot gevolg dat in het verleden nog wel eens totaal verkeerde mensen voor de cursus opgegeven werden.
(AVM die helemaal niet wilden, AVM die een applicatiecursus met onderwerp A wilden, kwamen terecht op B). Vanzelfsprekend werkt het ook voor de cursusorganisatoren en docenten niet bepaald motiverend om dit constaterende erg veel werk te verrichten.

Toekomstperspectief

De geschetste problemen kunnen enigszins ondervangen worden:

- De doelgroep wordt vanaf heden pragmatisch gedefinieerd als: oud MP cursisten die thans nog AVM zijn.

Deze doelgroep is via het regionaal werkoverleg makkelijker bereikbaar

- Meer werk wordt gedecentraliseerd naar het regionale niveau.

De RC's inventariseren jaarlijks de wensen en regionale functionarissen helpen intensief mee bij het opzetten en geven van applicatiecursussen.

6.4. Onderwijs voor regionale VM functionarissen

Uitgangspunt:

- Gezien het grote belang dat vooralsnog aan regionale VM opleidingen gehecht moet worden, dient dit onderwijs de komende jaren de hoogste prioriteit te hebben. Ter gedachtenbepaling: gepoogd moet worden voor elke regionale doelgroep ongeveer 2 cursusweken per jaar te organiseren.

Problemen:

De huidige problemen bij het regionale VM onderwijs zijn relatief gering. Thans is het grootste probleem gelegen in het feit dat de regionale onderwijsdoelgroepen klein zijn (23 personen maximaal). Een cursus opzetten kost nogal wat energie; in ieder geval veel meer dan de 2e keer dezelfde cursus draaien. Door de kleine doelgroepen is in feite elke cursus voor één van de drie groepen regionale VM functionarissen een wegwerpcursus. Hoogstens kan een cursus voor bijvoorbeeld RC's herhaald worden voor RATP's om tenslotte aan RAPA's gegeven te worden. Toch vereist dit ook nog vaak vrij grote aanpassingen op elk van de drie doelgroepen. Het tweede probleem dat hier besproken moet worden, doet zich thans nog nauwelijks voor. We bespreken het dan ook navolgend onder het kopje toekomstperspectieven.

Toekomstperspectieven:

We hebben er 2 voor u:

- De (regionale) nieuwkomers:

De eerste regionale VM cursussen liggen al weer een tijdje achter ons. Ze zijn gegeven en dat was dat. Regionale VM functionarissen

hebben echter niet het eeuwige leven. Op een gegeven moment komen er nieuwe.....die ook de al gegeven cursus(sen) zouden moeten ontvangen.

De groep nieuwelingen zal echter zeer klein zijn; te klein om een oude cursus weer voor uit de kast te halen (vereist is een minimaal aantal cursusdeelnemers van 10).

Dit probleem is o.i. maar op één manier op te lossen: individueel schriftelijk onderwijs voor de nieuwkomers. Dat impliceert echter dat elke cursus, direct nadat hij gegeven is, ook schriftelijk moet worden vastgelegd. Daarbij moeten dan toetsbare (!) opdrachten zitten. Zo ontstaat een "zelfstudie-pakket" dat aan nieuwkomers uitgereikt kan worden. Zij maken vervolgens thuis de opdrachten en die kunnen door docenten getoetst worden. Dit laatste is een absolute voorwaarde, wil een pakket niet ongelezen (c.q. oppervlakkig gelezen) in de kast verdwijnen.

Als men even doordenkt, zal men beseffen dat de toekomstvisie die hier kort ontvouwd wordt, nogal wat werk vereist. Daar staat tegenover dat de winst op lange termijn groot is: alle kennis uit het VM onderwijs wordt op een bruikbare wijze gecumuleerd.

Die kennis is daarmee ook voor anderen toegankelijk.*

- Een tweede en laatste toekomstperspectief dat we de lezer niet willen onthouden is duidelijk minder dwingend. Het betreft eerder een nogal wazig "ideaal-onderwijsmodel" van de schrijver van deze notitie.

Thans heerst o.i. bij regionale VM functionarissen teveel een passieve houding: men wenst met zijn allen een cursus voor de desbetreffende groep (RC, RATP of RAPA), de cursus komt er en.....de hele doelgroep komt ook. ("hogere machten zeggen immers dat het goed voor me is...dus ik moet wel naar de cursuseh....mijn cursus").

Een -zeer persoonlijke- schets van regionaal VM onderwijs in de (verre) toekomst ziet er echter als volgt uit:

Elk jaar worden een aantal regionale VM cursussen aangeboden; technische cursussen, algemene/sociale cursussen, methodologische en managementachtige cursussen.

*. Daarmee betreden we oude ideeën over de eigen VM publicatiereeks en over de integratie van onderzoek, onderwijs en documentatie (zie de desbetreffende "tweeling stukken" voor de LBVM Zutphen braindrainsessie 1982).

Elke cursus is gemaakt op basis van de wensen van minimaal 10 regionale functionarissen die zich min of meer verplicht hebben de cursus te volgen. (er is dus altijd voldoende "publiek"). Maar als het eenmaal zover is, kunnen nog meer regionale functionarissen zich opgeven (eventueel komt er een tweede cursus). Er wordt niet gekeken naar de achtergrond van de cursisten. Doorslaggevend is de wens om cursus x te volgen. RATP's kunnen dus gerust RAPA cursussen volgen; of -precieser uitgedrukt- een RATP kan gerust een cursus met een sociaal/algemeen onderwerp volgen. "Problem centered education" in plaats van "Function centered education" zouden we kunnen zeggen. Of dat in de politiewereld ooit van de grond komt.....

6.5. Enkele slotopmerkingen uit de onderwijsgrabbelton

Heel kort willen we hier nog rijp en groen enkele opmerkingen maken die niet goed in de vorige subparagrafen indeelbaar waren. Alle opmerkingen hebben betrekking op wat we eerder als toekomstperspectief omschreven.

- Themadagen:

Deze onderwijsvorm is bij VM nog niet veel uitgeprobeerd. Zet -overigens wel zeer goed voorbereid- tien tot 15 mensen om de tafel en ga in op een (goed afgebakend) thema of onderwerp. B.V. 's ochtends korte inleidingen, 's middags ervaringen uitwisselen. Op RAPA en RATP overleg is iets dergelijks eerder geprobeerd. In dat geval is het echter per definitie "function centered".

- RAK's:

Tot op heden is de rol van de regionale administratieve krachten in het onderwijs beperkt gebleven. Te beperkt. Men kan zich afvragen of alle RAK's niet de MP cursus dienen te volgen en of voor hen geen speciale onderwijsactiviteiten nodig zijn (b.v. op het terrein van criminaliteitsanalyse).

- Clubjes, commissies, praatgroepen:

Onderwijs is tot op heden voor VM functionarissen organisatorisch een Haagse/Zutphense zaak. Nu de structuur er ligt, zou men zich kunnen afvragen of (regionale) VM functionarissen niet meer onderwijstaken op hun schouders kunnen nemen.

- Verankering van wat er is:

Men moet zich er heel goed van bewust zijn dat de huidige VM-onderwijssituatie nergens formeel is vastgelegd. We zouden kunnen spreken van een soort historisch gegroeide gewoonte die steeds sterk heeft gehangen op persoonlijke goodwill.

De beleidsafdelingen van Biza en Justitie zijn zo vriendelijk geweest om het LBVM wat te laten aanrommelen. De RS en het LBVM matzen elkaar wederzijds.

Misschien drukken we ons hier wat plat uit.....maar toch.

Waarschijnlijk is het alleen door deze situatie mogelijk geweest dat er in korte tijd zoveel van de grond gekomen is.

Thans verdient het echter o.i. zeker aanbeveling om het bestaande te gaan consolideren d.m.v. formele vastlegging.

Veel punten uit deze notitie (uitgangspunten, draaiboek) kunnen daarbij als voorzet dienen.

Dat zijn de punten die -b.v. in een officiële beleidsnota, waar betrokkenen zich aan commiteren- vastgelegd moeten worden.

Bijlage 1: 1 mei 1984: Orwells dag van de arbeid

Op korte termijn dienen door het LBVM een aantal zaken geregeld te worden.*

Onderwijs 1984:

- De speciale dag midden tussen de 2 RCVM cursusdelen (in overleg met Bureau Welkijnsmarketing)
- De RATP cursussen
- De applicatiecursus "Voorlichting" (december 1984)

Onderwijs 1985:

- De RC's willen (ook) de RAPA evaluatiecursus 1984. Dit is door LBVM toegezegd, RS is akkoord.
Nodig: doelgroep-analyse (najaar 1984) + opzetten cursus
- RATP's dito voor een cursus evaluatie en voor een cursus voorlichtingskunde (ITV)
- Nog te doen: RAPA's 1985 (nog geen onderwerp bekend)
applicatiecursus (dito)

N.B.: alle VM cursussen 1985 moeten ten eerste op de RS begroting staan (dat verzoek is door Van Soomeren aan de RS overgebracht; zie ook de officiële brieven in deze) en moeten ten tweede in de convocatie van de RS aangekondigd worden. Dat laatste zal op zeer korte termijn moeten gebeuren.

*. N.b.: we beperken ons hier tot de lopende zaken, waarover al afspraken gemaakt zijn.

Aan: De Landelijk-Coördinator VM
De plv. Landelijk Coördinator VM

Van: Paul van Soomeren

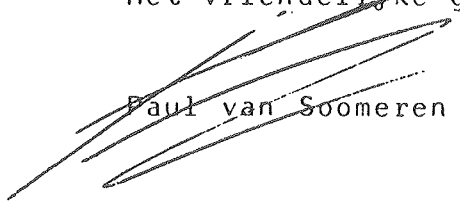
1 mei 1984

Betreft: Notitie over VM onderwijs

Beste Mengs/Rolf,

Bijgaand mijn notitie over VM onderwijs.
Zoals indertijd afgesproken dient deze notitie als basis
van ons gesprek op 10 mei a.s.
Ik wens jullie veel (kritisch) leesgenot toe

Met vriendelijke groet,

Paul van Soomeren